

Darth Vader in de Vissenkom

Ik ben er blij om: elke dag weer naar Big Brother kunnen kijken. Het is de spirituele elevatie die we de afgelopen twee jaar zo node hebben gemist. En het is een tijdsverschijnsel dat past in de wereld waarin we als IT'ers dagelijks bewegen. Want of we het willen of niet, we leven in een *Fishbowl Society*. Met zijn allen zitten we in een nauwe, transparante kom. Elke beweging die je met je staartvin maakt wordt onmiddellijk opgemerkt door vele paren van loerende, sterk uitvergrotende vissenogen.

Allemaal de schuld van onze oprukkende technologie. Met een speciale vermelding voor het Internet. Letterlijk elke seconde komt er op dit moment een nieuw *weblog* bij. Elke seconde een nieuw paar ogen waarmee mogelijk interessante voorvallen kunnen worden waargenomen. Twee minuten je boos maken met *blogger* en de rest van de wereld weet het ook.

Recensiesites zijn populairder dan ooit. Als ambitieuze kok maak je je tegenwoordig niet meer druk over waar je de verse ingrediënten haalt. In plaats daarvan start je 's morgens nerveus je browser op om te zien wat je klanten van gisteren ervan vonden. Die kunnen via sites als *lekker.nl* hun oordeel aan de rest van het land kwijt.

Prijzen voor zo'n beetje elk product kunnen met elkaar worden vergeleken. Dat kan wel eens tot emoties leiden, met name aan de kant van leveranciers. Kortgeleden baarde een leasemaatschappij veel opzien met een site die de brandstofprijzen van lokale benzinepompen publiceert. Even je postcode intoetsen en je krijgt een netjes gesorteerd overzicht voor je neus. Erg verhelderend. De pomphouders kunnen er wat minder om lachen, met uitzondering van de prijsvechters.

Twee gevallen van de creatieve toepassing van IT waarbij je onwillekeurig afvraagt wanneer het vakgebied een koekje van eigen deeg krijgt. Het lijkt een kwestie van tijd voordat bedrijven hun mening over hun eigen IT-dienstverlener publiekelijk gaan delen (voor de zekerheid heb ik alvast www.hoelekkerisjouwitclub.nl geclaimd). Evenzeer vraag je je af waarom de tarieven van Java- of .NET-programmeurs nog niet via *El Cheapo* worden vergeleken.

Bovendien groeit de lijst van *Extreme Transparantieverschijnselen* alleen maar door: salarissen en bonussen van topbestuurders inzien op teletekst, bijbanen van ministers en staatssecretarissen opvragen via een overheidsportal, op de plattegronden van voorheen ontoegankelijke gebouwen in- en uitzoomen met *Google Earth*, providers die worden gedwongen zelfs het kleinste e-mailtje voor tientallen jaren op te slaan en *Skypetelefoonsessies* (binnenkort in de van Dale) die door de CIA worden afgetapt. Het zijn slechts bescheiden fenomenen van een maatschappij waarin niets geheim blijft. En je hoort steeds minder moord en brand roepen over privacy. Ik kan me in ieder geval niet herinneren dat er onlangs in Londen nog een protestbetoging is geweest tegen de massale aanwezigheid van camera's met gezichtsherkenning in de metro.

We raken gewend aan Internetdemocratie. Informatie is transparant en is van iedereen. En iedereen kan informatie maken. Dat leidt tot iets als Wikipedia, de online encyclopedie waarin iedere geïnteresseerde onderwerpen kan toevoegen of kan uitbreiden. Levert in de beginfase nog wel eens een excès op. Na de benoeming van Paus Benedictus XVI verscheen op Wikipedia een foto van Darth Vader bij zijn biografie. Een komisch bedoelde zet van een geflippte student die blijkbaar erg onder de indruk was van *Revenge of the Sith*. Gelukkig waren er genoeg gebruikers van de encyclopedie die zagen dat er iets niet helemaal klopte, en de aanpassing was snel onaangedaan gemaakt. In de Grote Vissenkom blijft weinig onopgemerkt.

Interessant. Wie dat ook maar wil kan dus informatie produceren. En niet alleen informatie, maar evenzeer aparte leugens en onzin. Het is dan dezelfde Extreme Transparantie die ervoor zorgt dat fouten worden gecorrigeerd. Met recht een zelfregulerend mechanisme. Dat kun je niet zeggen van de vele geschriften die vroeger in totale isolatie werden geschreven. Ik ben benieuwd hoeveel Darth Vader's zich in onze geschiedenisboekjes verbergen.